

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal wat minder bekende zeilers met bijzondere reizen achter de boeg onder de noemer 'Onbekende beroemdheden'.

Marion en Henny in 1988.

Marion Bultman

SPELENDERWIJS KAMPIOEN

Marion Bultman deed in 1988 als eerste vrouwelijke Nederlandse zeiler mee aan de Olympische Spelen en werd Europees kampioen in de 470-klasse en wereldkampioen in de FJ-klasse. Bijna terloops, en heel relaxed, want zeilen tijdens een woensdagavondwedstrijd is toch eigenlijk precies hetzelfde.

Tekst MICHEL VAN STRATEN Beeld MARION BULTMAN en HENNY VEGTER

Hoewel Marion Bultman als kind in Oosterbeek woonde, was ze toen al veelvuldig op het water te vinden – in elk geval sinds haar vader en moeder een vakantiehuis in Friesland kochten en het gezin daar de zomervakanties doorbracht. Bultman: “Ik ben jong begonnen, ik was een jaar of tien. In een houten bootje waren we uren op het water aan het spelen, van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat. Hartstikke leuk. Het rubberen pak ging in de ochtend aan en pas aan het eind van de dag weer uit. Langzamerhand sloop daar een beetje een competitie-element in. Je wilt andere bootjes gaan inhalen. Op een gegeven moment wil je wat anders, wat meer. Wat is er te beleven?”

Zo groeide dat willen inhalen van andere spelevarende bootjes langzamerhand uit tot een kennismaking met het wedstrijdzeilen. “Pas op mijn achttiende voer ik mijn eerste wedstrijd. Dat was best laat.” Het varen tijdens zomervakanties op de Friese meren werd uitgebreid naar weekenden en evenementen als de Sneekweek kwamen voorbij. Zodra Marion haar rijbewijs haalde, hoefden haar ouders haar niet meer te rijden en ging ze zelf.

Wat wedstrijden meepakken

Ook dan geldt weer: van het een kwam het ander. Dat is in elk geval de geleidelijkheid die Marion uitstraalt als ik haar vraag naar

haar deelname aan het wereldkampioenschap FJ in 1986. Daar deed ze samen met haar broer aan mee. “We gingen op vakantie naar Italië. Naar Dervio, aan het Comomeer, want daar werd toen het WK gehouden in de FJ-klasse. Zo konden we wat wedstrijden meepakken.”

Alsof het allemaal een geweldig toeval betrof, voegt Marion nog op nuchtere toon toe: “Ja, dat is gewoon zo.” Was daar dan geen kwalificatietraject aan vooraf gegaan? “Nee, dat hoefde niet. Er waren zo enorm veel klassen, ze waren blij als ze overal voldoende deelnemers voor konden krijgen.” Had ze zich dan niet op dat WK voorbereid? “Wat is voorbereiding?” Marion vraagt het zich hardop af, waarna het even stil blijft. Alsof een WK niet iets bijzonders is. “Misschien dat we er wel een paar dagen eerder waren, het water een beetje verkennen. Het is alweer zo’n tijd terug.” Marion geeft alsnog wel zelf antwoord op haar vraag: “Nou ja, we zeilden gewoon heel veel.”

Al die vakanties en weekenden op de Friese wateren, en later ook wedstrijden in de rest van Nederland, dát was hun voorbereiding. Alles volkomen spelenderwijs, net zo spelenderwijs als het inhalen van bootjes destijds op het Sneekmeer. En die ‘voorbereiding’ betaalde zich uit, want Marion Bultman en haar broer veroverden op het Comomeer in 1986 direct het wereldkampioenschap. “Toen we er eenmaal waren wilden we wel serieus presteren hoor.”

Paar weekjes invallen

Had ze na het behalen van dat wereldkampioenschap misschien wel professioneel zeilster willen worden, net zoals haar dochter Annette Duetz nu is? “Zeilen was een hobby. Professioneel varen was helemaal niet aan de orde. Het bestond niet. Het zijn nu heel andere tijden.”

Annette werd als professioneel zeilster wereldkampioen, in 2018, 2019 en 2022. Zou Marion met haar willen ruilen? Daar moet ze even over nadenken. Dan: “Het was een andere tijd, niet te vergelijken. Ik vond veel andere dingen ook gewoon erg leuk. Het volledig gaan voor dat zeilen, zoals mijn dochter dat doet – ik vind het erg knap dat ze dat kan. Ik heb dat zelf nooit geambieerd. Het is nooit mijn doel geweest om naar de Olympische Spelen te gaan. Maar als er dan allerlei toevalsfactoren bij elkaar komen, sta je daar ineens.”

Dat vergt toch enige toelichting van de zeilster die in 1986 wereldkampioen was geworden en twee jaar later de kans kreeg om naar de Olympische Spelen te gaan. “In die tijd was ik tandarts, met een eigen praktijk. Joh, ik had helemaal geen tijd meer om veel te zeilen. Daar kwam bij: ik was wat aan de zware kant voor een fokkenist in de trapeze.” Tegen haar broer Jan, die stuurman was, zei ze: “Je moet een kleintje gaan zoeken, dan ga ik wel lekker werken.” Toen werd Marion gebeld door zeilster Henny Vegter.

“Die zei: ‘Er is iemand van de nationale ploeg uitgevallen vanwege een hernia, zou je niet paar weekjes willen invallen bij mij in de 470?’ Dat heb ik gedaan, want dat leek me wel spannend, meegaan met de Olympische ploeg.” Het duo voer meteen bij de eerste wedstrijd de limiet, waardoor het voor subsidie in aanmerking kwam. Op het Europees Kampioenschap in Zweden in 1987 won het duo zilver en mocht het naar een pré-olympisch kwalificatietoernooi. “Henny zei: ‘Nu kunnen we niet stoppen.’”

Relaxed rondvaren

Ik leg Marion voor dat ze wel een natuurtalent moet zijn met zulke prestaties, die soms bijna terloops tot stand leken te komen. “Ach, dat zijn jouw woorden,” is haar reactie. Het is me allemaal ook maar zo’n beetje overkomen, lijkt ze uit te stralen. “De boten waarmee ik aan die verschillende internationale wedstrijden deelnam, leken ook erg op elkaar,” klinkt nog, bijna als een verontschuldiging. Maar vooral: “Ik heb natuurlijk wel vanaf mijn twaalfde ontzettend veel zeiluren in dat bootje gemaakt. Spelenderwijs ontwikkelde ik zo een gevoel voor wind en snelheid. Zonder druk, dat is ook fijn.” Wat bedoelt ze daarmee? “Niemand verwachtte van ons een prestatie. Onze ouders niet, en we hadden ook geen financiële verplichtingen. We waren heerlijk relaxed aan het rondvaren.” Net zo relaxed werd het tweetal Europees kampioen in 1988. Veranderden daarna de verwachtingen niet, in aanloop naar de Olympische Spelen in dat jaar? “Ja, in de loop van dat jaar werden de verwachtingen wel bijgesteld. Men ging op ons letten.” Had ze daar last van? “Dat viel enorm mee.

470-KLASSE

Marion Bultman werd in de 470-klasse met haar broer wereldkampioen in 1986 en met Henny Vegter Europees kampioen in 1998.

Romp materiaal	Polyester
Lengte	4,70 meter
Breedte	1,68 meter
Waterverplaatsing	120 kg
Bemanning	2 personen

Ik vind zeilen zo ontzettend leuk, of dat nu hier op de plas is of op de Olympische Spelen; het is technisch gezien eigenlijk hetzelfde. Tijdens de woensdagavondwedstrijden hier op het water is varen net zo moeilijk als op de Olympische Spelen. Het niveau is misschien anders, maar alle elementen zitten er daar ook in.” Tegenwoordig is volgens haar de beleving anders, omdat de pers er nu bovenop zit, er financiële druk is en veel meer belangen meespelen. Maar wind is wind en water is water, zo wil Bultman maar zeggen. En: ze is nog steeds helemaal gek van zeilen. Dat moet je ook wel zijn, wil je zo ver kunnen komen. Ze heeft niet het gevoel dat ze er ooit opofferingen voor heeft moeten doen. Winnen op het EK en WK, wat deed dat met haar? “Ik vond het bijzonder dat ze het Wilhelmus voor je spelen. Dat zie je

natuurlijk op de televisie bij allerlei sportwedstrijden. Dat is mij door die overwinningen ook twee keer gebeurd. Ja, dat is toch mooi.”

Levend aankomen

De twee Europees kampioenen mochten deelnemen aan de Olympische Spelen van 1988. Hoeveel wedstrijden heeft ze daar gevaren? “O, dat weet ik niet meer precies. Een stuk of zeven, acht.” Hoe ging dat? “Niet zo goed. Vooral omdat het heel andere omstandigheden waren dan we gewend waren. Er was veel stroming. Het duurde even voordat we thuis waren op dat water.” Eén klassementsrace sprong eruit, omdat het hevig stormde. “Het was heel mal. Het was de hele week mooi weer, maar heel warm. Er was al steeds veel wind. Ik heb het meer als snelheidsraces dan als wedstrijden ervaren. Tijdens een van de races waaide en stroomde het ontzettend hard. Er waren enorm hoge golven. Wij waren juist goed in tactisch varen, maar dat kwam daar toen helemaal niet uit de verf. De golven waren zo hoog dat je het veld niet kon overzien. Het was heel heftig. Ik weet nog dat ik tegen Henny zei: ‘Ik vind het belangrijker dat ik levend aan de kant kom dan wat de uitslag is.’ Het was zo intens, ik heb daar later nog wel slecht van geslapen.” Henny was volgens Marion iets fanatieker. Gaf dat geen wrijving? “Nee hoor, we hebben mooie resultaten behaald samen.” Dat lukte helaas niet op die Olympische Spelen; het duo eindigde er als dertiende.

Los van de eindklassering geeft Marion nog een interessante kijk op haar beleving

DOCHTER ANNETTE DUETZ

Annette Duetz kreeg het wedstrijdzeilen in open bootjes met de papepel ingegoten door haar ouders Hans Duetz (wereldkampioen 1982) en Marion Bult (wereldkampioen 1986 en Europees kampioen 1988). In 2018 werd Annette samen met Annemiek Bekkering wereldkampioen in de 49erFX-klasse. In augustus 2023 behaalde ze in diezelfde klasse met Odile van Aanholt de zilveren medaille tijdens de Wereldkampioenschappen in Scheveningen. Die tweede plek betekende ook kwalificatie voor de Olympische Spelen in 2024.

De olympische zeilploeg, 1988.

van de Olympische Spelen. “Voor de media zijn de Spelen het allerbelangrijkste. Voor de zeilers zijn die natuurlijk ook belangrijk, maar vormen ze niet per se het leukste evenement. Per land mag er maar één deelnemer naar toe, met een gelimiteerd totaal aantal. Dat hoeven niet altijd de sterkste zeilers te zijn. Want als een land vier sterke deelnemers heeft, kan er toch maar één mee.”

Ook qua gezelligheid vindt ze het minder leuk. “Het afgelopen WK in Scheveningen (augustus 2023, waar haar dochter Annette zilver veroverde, red.) vond ik qua entourage veel gezelliger en leuker dan de Olympische Spelen. Bij de Spelen komt het mes in één keer op tafel. Bij een WK of EK is dat niet zo. Met zestig man op de startlijn moet je een beetje aardig voor elkaar zijn, anders kom je niet weg. Het is geven en nemen. Want als je dat niet doet, word je ook niet meer aardig gevonden door anderen en krijg je het zelf ook zwaar. Maar tijdens de Olympische Spelen zal niemand een centimeter opzij gaan.”

Voor de media zijn de Spelen het allerbelangrijkste. Voor de zeilers zijn die natuurlijk ook belangrijk, maar vormen ze niet per se het leukste evenement

Enthousiasme overgebracht

Nemen Marion en haar man (wereldkampioen in 1982 in de Vaurien-klasse) nog een bepaalde rol in ten opzichte van hun dochter? “We hebben ons enthousiasme voor het zeilen op haar overgebracht. Als baby ging Annette al met ons mee. Dat gevoel is er heel vroeg ingekomen: balans, beetje sturen. Maar we hebben haar niet gestimuleerd om te gaan wedstrijdzeilen. Ze is daar ook pas op haar dertiende mee begonnen, eerst met haar zus. Dat gingen ze al snel leuk vinden. We hebben ze toen overal

heengebracht. Een grotere rol dan dat hebben we er niet in gespeeld.” Praten zij en haar man, als twee ex-kampioenen, met hun dochter over wedstrijdzeilen? “Nee, daar wil ze het niet over hebben. Het is haar baan hè? Ze komt bij ons voor de gezelligheid. Soms denk je weleens iets, maar als ze dat soort gesprekken niet wil, moet je dat respecteren.”

Zeilt Marion nog? “Ja, heel veel. Wekelijks avondwedstrijden. We zijn verhuisd naar Harderwijk. De Achterhoek heeft nou eenmaal niet zo’n handig zeilwater.”

470-training van Marion en Henny, 1988.

WIN EEN BOEK

Bij Marion Bultman lag het plezier in het zeilen ten grondslag aan haar wedstrijd-successen. Voor wie zijn of haar enthousiasme ook wil inzetten in wedstrijden, is kennis van de regels een voorwaarde. Daarom verloten we dit keer het boek *Het Regelschrift 2021-2024* van Henk Plaatje. Dit boek winnen? Mail ons je motivatie: info@zeilen.nl

◀ Olympische haven, 1987.

▶ De woensdagavondcompetitie van Harderwijk.

